

Évközi 26. vasárnap

Lk 16,19–31

Szegény Lázár

Ennek a történetnek más a főszereplője, mint akit várnánk. Talán ebben az esetben igaz, hogy a Lukács-evangéliumban, a szegények evangéliumában Jézus a társadalmat a szegények oldaláról szemléli. Amikor az evangélista a gazdagok lakomáját leírja, akkor nézőpontja ugyanaz, mint a kapukon kívül ácsorgó koldusnak a nézőpontja.

Pedig a történet a gazdaggal kezdődik. Igaz, ennek az embernek nincs neve, pontosabban csak annyi: „a gazdag”. Pedig a gazdagokat mindig nevükön szólítjuk. Lukács sematikusán ábrázolja: bíborba, bársonyba öltözött és lakmározott, ez a gazdagokra jellemző viselkedés. Még a tulajdonképpeni konfliktus is sematikusán van leírva: nem ad enni a szegény Lázárnak. Pedig a gazdagnak a zsidó vallási gyakorlat szerint legalább egy vagy két házi koldust kellett tartania.

Lukács Lázárt is sematikusán mutatja be. A Lázár név jelentése könyörület. A kóbor kutyák is megszánják, és nyalogatják a sebeit, ez a kép a hatás fokozása céljából került a történetbe.

Aztán változik a színtér. A halál tényének beiktatásával Lukács ennek a két embernek a konfliktusát közvetlenül az ítélő Isten elé helyezi. Már nincsenek érvek, hanem csak ítélet: Lázár számára kedvező, a gazdag számára kedvezőtlen. Érdekes módon a nyomorúság gondolkodásra készíti a gazdagot, sőt még odáig fejlődik a személyisége, hogy aggódni kezd a földön élő rokonainak a jövője miatt. Minden válasz, amit az Istentől kap, negatív. Nem lehet átlépni a pokol és a mennyország kapuját, nem lehet üzenni a földre, mert nem hisznek. A történet vége rejtett utalás Jézusra: „ha a halottak közül támad fel valaki, annak sem hisznek”.

A szegények és gazdagok közötti ellentét bibliai elintézése a parabola sajátos céljait szolgálja. A szegények valójában nem mindig ilyen elesettek és alázasok, az elkeseredettség sokszor erőszakos tettekre sarkallja őket. Az újabb szociális ideológiák felruházzák a szegényeket a szerzéshez való joggal, kitalálták a „megélhetési bűnözés” fogalmát az erőszakos szegények felmentésére.

Ebben a történetben azonban szegénység és gazdagság nem pusztán szociális ellentétként áll szemben egymással, hanem emberi magatartás szintjén. Az emberi konfliktusok mögött nemcsak eltérő pénzösszeg, hanem eltérő magatartás, eltérő erkölcsi viselkedésmód húzódik meg. Itt a gazdag embertelen. Nem szükségképpen az, hanem, mert úgy érzi, a vagyona feljogosítja arra, hogy minden etikai korláton átlépjen. A nyomor szolidaritássá, a gazdagság individualistává tesz.

Kicsinyre zsugorodott bolygónkon, a szegénység és gazdagság, a lenézés és a nyomor szolidaritása új konfliktust teremt. Magyarország már nem számít szegény országnak, de bennünk még nem fejlődött ki a szolidaritás. Úgy érezzük, „kevéseke” vagyonunk nem kötelez jótékonykodásra. Pedig Isten törvényei ránk is vonatkoznak, és azokat majd számon is kéri.

A szegény Lázár imája

Uram, ne engedd, hogy szívemet a vagyonhoz kössem. Őrizz meg attól, hogy szívem behájasodjon és megátalkodottá legyen. Tedd fülemet hallóvá és szívemet értővé! Add, hogy felismerjelek, amikor a nyomor botránnyába öltözve felém közeledsz! Add, hogy a gazdagok jóléte láttán szívemben ne szülessen irigység, hanem végső sorsukra tekintsek! Jó nekem a te sátradban vigasztalódnom, legyen hát elég nekem a te kegyelmed! Amen.